

**Азатбек Т.А.
Жанбозова А.Б.
Жабытай Б.Н.**

ЭЛЕКТРОНДЫҚ КОММЕРЦИЯ НАРЫҒЫ

ОҚУЛЫҚ

ӘӨЖ 33:004
КБЖ 65:32.973
А 42

Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті КЕ АҚ Ғылыми кеңесімен жариялау үшін бекітілген

Сын пікір берушілер:

Егенбердиева С.М., э.ғ.д., профессор,
Панзабекова А.Ж., э.ғ.к., қауымдастырылған профессор,
Рахметулина Ж.Б., э.ғ.к., профессор.

ҒЗЖ іске асыру жоспары бойынша «Қазақстанда электрондық коммерция нарығының институционалдық ортасын қалыптастыру, оны бағалау және даму тетігін әзірлеу» ҚР ҒЖБМ гранттық қаржыландырудың ғылыми зерттеу жобасы (ЖТН: АР14871419).

Азатбек Т.А., Жанбозова А.Б., Жабытай Б.Н.

А 42 Электрондық коммерция нарығы: оқулық. – Астана: «Булатов А.Ж.» ЖК. - 2024. - 302 б.

ISBN 978-601-326-843-9

Оқулық электрондық коммерция нарығын зерттеудің кешенді тәсілі болып табылады, ол нарықтың институционалдық ортасын қалыптастырудың шарттары мен факторларын, мәні мен мазмұнын, тән ерекшеліктерін, жұмыс істеу тетіктерін, құралдары мен инфрақұрылымын, электрондық коммерция нарығын дамытудың үрдістері мен перспективаларын ашуды қамтиды. Қазақстан экономикасының мысалында бағалаудың авторлық әдістемесі негізінде электрондық коммерция нарығының жай-күйін талдауға және бағалауға, нарықтың жұмыс істеу тиімділігіне мемлекеттік реттеу шараларының әсер ету болжамдарын жасауға ерекше назар аударылды.

Оқулық кредиттік оқыту технологиясы қағидаттарына негізделген, жоғары оқу орындары мен колледждердің студенттеріне бағытталған. Магистранттарға, докторанттар мен ғылыми қызметкерлерге, сондай-ақ электрондық коммерция нарығының жұмыс қағидаттарына қызығушылық танытатын оқырмандарға ұсынылады.

ӘӨЖ 33:004
КБЖ 65:32.973

ISBN 978-601-326-843-9

©Азатбек Т.А., Жанбозова А.Б., Жабытай Б.Н., 2024

Мазмұны

Кіріспе		6
1-Тарау	Электрондық коммерция нарығының теориялық негіздері және оның даму заңдылықтары	8
1-тақырып	Курсқа кіріспе. Электрондық коммерция нарығы.....	8
1.1	Электрондық коммерцияның пайда болуының объективті негіздері.....	8
1.2	Курстың пәні, мақсаты мен міндеттері.....	9
1.3	Курстың мазмұны және зерделеу нәтижелері.....	12
	Практикум.....	14
2-тақырып	Электрондық коммерция экономикалық санат ретінде	16
2.1	Электрондық коммерция ұғымы мен мәні.....	16
2.2	Электрондық коммерция түрлерін жіктеу.....	22
2.3	Электрондық коммерцияны дамыту кезеңдері.....	28
	Практикум.....	31
3-тақырып	Электрондық коммерция нарығы	35
3.1	Электрондық коммерция нарығының ұғымы.....	35
3.2	Электрондық коммерция нарығының құрылымы.....	44
3.3	Электрондық коммерция нарығында баға белгілеу тетігі.....	52
	Практикум.....	62
4-тақырып	Электрондық коммерция нарығының институционалдық ортасы	65
4.1	Институт және институционалдық орта ұғымы.....	65
4.2	Электрондық коммерция нарығының институционалдық ортасының элементтері.....	67
4.3	Электрондық коммерция нарығының институционалдық инфрақұрылымы.....	73
	Практикум.....	78
5-тақырып	Электрондық коммерцияның қаржылық инфрақұрылымы	81
5.1	Төлемдер түрлері және төлем жүйелерін жіктеу.....	81
5.2.	Кредиттік электрондық төлем жүйелері.....	85
5.3	Дебеттік электрондық төлем жүйелері.....	91
5.4	Электрондық төлем жүйелеріндегі төлемдердің қауіпсіздігі.....	94

	Практикум.....	99
6-тақырып	Электрондық коммерцияның тарату инфрақұрылымы.....	101
6.1	Электрондық коммерцияда тарату жүйесі.....	101
6.2	Тарату желілерін жаһандандыру.....	103
6.3	Әлем елдерінде тарату желісін дамыту тәжірибесі... Практикум.....	106 113
2-Тарау	Электрондық коммерция нарығының жұмыс істеу құралдары.....	115
7-тақырып	Электрондық коммерция құралы.....	115
7.1	Деректердің электрондық алмасу жүйесі (EDI және ЭҚА).....	115
7.2	Халықаралық EDI стандарты.....	118
7.3	EDI негізінде ұйымдардың өзара іс-әрекеті..... Практикум.....	118 122
8-тақырып	Тұтыну секторындағы электрондық коммерция	124
8.1	Бизнес-тұтынушы нарығының сипаттамасы.....	124
8.2	Интернет дүкен бизнес пен тұтынушының өзара іс-әрекетінің негізгі арнасы ретінде	128
8.3	Көрсетілген қызметтер индустриясындағы электрондық коммерция жүйелері..... Практикум.....	136 141
9-тақырып	Корпоратив сектордағы электрондық коммерция.....	145
9.1	Электрондық коммерцияның корпоративтік секторы және оның құрамдас бөліктері.....	145
9.2	Электрондық сауда алаңдары..... Практикум.....	153 158
10-тақырып	Мемлекеттік сектордағы электрондық коммерция.....	160
10.1	Мемлекет пен бизнестің өзара қарым қатынастарының ерекшеліктері.....	160
10.2	Электрондық үкімет ұғымы.....	162
10.3	ҚР-да электрондық үкіметті дамыту тәжірибесі..... Практикум.....	166 171
11-тақырып	Электрондық коммерция нарығындағы маркетинг.....	173
11.1	Интернет-маркетинг ұғымы мен мазмұны.....	173
11.2	Интернеттегі маркетинг құралдары.....	177

11.3	Интернеттегі маркетинг түрлері.....	182
11.4	Электрондық жарнама және электрондық маркетинг тиімділігінің көрсеткіштері.....	186
11.5	Интернет желісіндегі маркетингтік зерттеулер.....	190
11.6	Маркетингті 4P басқару тұжырымдамасы.....	193
	Практикум.....	198
3-Тарау	Электрондық коммерция нарығын бағалау әдістемесі және оның даму бағыттары.....	201
12-тақырып	Электрондық коммерция нарығын қалыптастыру және дамыту кезеңдері мен факторлары.....	201
12.1	Электрондық коммерция нарығының даму факторлары.....	201
12.2	Әлемдегі электрондық коммерция нарығын дамыту кезеңдері.....	206
12.3	Әлемдегі электрондық коммерцияның жағдайы мен көлемі бойынша талдау.....	210
	Практикум.....	214
13-тақырып	Электрондық коммерция нарығын дамытудың халықаралық тәжірибесі	216
13.1.	Германияның электрондық коммерцияны дамытудағы тәжірибесі.....	216
13.2.	АҚШ-ғы электрондық коммерция нарығын реттеу...	219
13.3.	Қытайдағы электрондық коммерция нарығын дамыту.....	222
13.4.	Сингапурдегі электрондық коммерция нарығының ерекшеліктері.....	225
	Практикум.....	229
14-тақырып	Қазақстан Республикасындағы электрондық коммерция нарығын талдау және бағалау.....	231
14.1	Электрондық коммерция нарығының жұмыс істеуін талдау.....	231
14.2	Электрондық коммерцияға кәсіпкерліктің тартылуын бағалау.....	242
14.3	Институционалдық ортаның жағдайы.....	252
	Практикум.....	263
15-тақырып	Әлемдегі және ҚР-ғы электрондық коммерция нарығының даму үрдістері мен бағыттары.....	265
15.1	Дамудың ұйымдастырушылық шаралары.....	265
15.2	Экономикалық даму әдістері.....	270
15.3	Дамудың болжамды әдістері.....	277
	Практикум.....	284
Әдебиеттер тізімі.....		287

ISBN 978-601-326-843-9

**Азатбек Т.А.
Жанбозова А.Б.
Жабытай Б.Н.**

ЭЛЕКТРОНДЫҚ КОММЕРЦИЯ НАРЫҒЫ

Редактор
Сабыр Н.

Басуға 123.10.2024 жылы қол қойылды
Шартты баспа табағы 18,0 Пішімі 60/84_{1/16}
Таралымы 500 дана
Тапсырыс 0200
«Булатов А.Ж.» жеке кәсіпкер
010000, Астана қ.,
Керей, Жәнібек хандар к-сі, 22-38
Тел.: 87086950105
e-mail: masterpo08@mail.ru